

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้บริโภคสินค้าจากตลาดสดนำซื้อ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการซื้อสินค้าจากตลาดสดนำซื้อ ประชากรเป็นผู้บริโภคที่มาซื้อสินค้าประเภทอาหารจากตลาดสดนำซื้อ 3 แห่ง คือ ตลาดสดจตุจักรลำพูน ตลาดสดอินทร อำเภอเมืองลำพูนและตลาดสดอำนาจเจริญ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน มีผู้บริโภคมาใช้บริการทั้ง 3 ตลาด เฉลี่ยต่อวัน จำนวน 750 คน กำหนดขนาดตัวอย่างตามตารางของ Darwin Hendel (อ้างในเกียรติสุดา ศรีสุข, 2549) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 254 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ได้รับกลับคืนมาและสามารถใช้วิเคราะห์ได้ครบทั้ง 254 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภครวมจากตลาดทั้ง 3 แห่ง มีจำนวน 254 คน เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.91 และเพศชาย ร้อยละ 44.09 มีอายุน้อยกว่า 31 ปี ร้อยละ 41.73 นับถือศาสนาพุทธทุกคน มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 55.12 มีการศึกษาสูงสุดในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 38.58 มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทหรือโรงงาน ร้อยละ 50.39 มีรายได้ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 57.09 และมีความถี่ในการซื้อสินค้าจากตลาดสดมากกว่า 4 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 43.31

ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภครวมจากตลาดทั้ง 3 แห่ง ที่มีต่อการซื้อสินค้าจากตลาดสดนำซื้อ ในด้านการบริการของตลาดโดยรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.57) โดยมีความพึงพอใจในเรื่อง ความสะอาดของตลาด การจัดบริการที่จอดรถ มีพื้นที่พอเพียงและมีความสะดวก และแสงสว่างภายในตัวตลาดระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.92, 3.78, 3.72 และ 3.70 ตามลำดับ ส่วนในเรื่อง การจัดบอร์ดให้ความรู้ด้านอาหารในตลาดเป็นหัวข้อเดียวที่มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ด้านการจัดการสินค้าในตลาดโดยรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง(ค่าเฉลี่ย = 3.31) แต่มีความพึงพอใจในเรื่อง การจัดวางสินค้าเป็นระเบียบ

การจัดวางสินค้าสูงจากพื้นและความสะอาดของแผงจำหน่ายสินค้าระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.63, 3.57 และ 3.53 ตามลำดับ ด้านคุณภาพสินค้าโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก(ค่าเฉลี่ย = 3.55) โดยมีความพึงพอใจในเรื่อง ความสดของอาหารประเภทผักและเนื้อสัตว์ ความสะอาดของอาหารประเภทผักและเนื้อสัตว์ และความสดของอาหารประเภทผลไม้ระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.72, 3.67, 3.59, 3.54 และ 3.52 ตามลำดับ และด้านการปฏิบัติตัวของผู้จำหน่ายสินค้าทั้งโดยรวมและรายข้อ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ระหว่าง 3.49 – 2.90

กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภครจากตลาดแห่งที่ 1 มีจำนวน 118 คน เป็นเพศหญิงร้อยละ 51.69 และเพศชาย ร้อยละ 48.31 มีอายุน้อยกว่า 31 ปี ร้อยละ 43.22 นับถือศาสนาพุทธทุกคน มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 53.39 มีการศึกษาสูงสุดในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 33.05 มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทหรือโรงงาน ร้อยละ 55.08 มีรายได้ระหว่าง 5,001–10,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 57.63 และมีความถี่ในการซื้อสินค้าจากตลาดสดมากกว่า 4 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 38.14

ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภครจากตลาดแห่งที่ 1 ที่มีต่อการซื้อสินค้าจากตลาดสดนำซื้อ ในด้านการบริการของตลาดโดยรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.48) แต่มีความพึงพอใจในเรื่อง ความสะอาดของตลาด การจัดบริการที่จอดรถมีพื้นที่พอเพียงและมีความสะดวก และแสงสว่างภายในตัวตลาดระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.75, 3.69, 3.66 และ 3.60 ตามลำดับ ด้านการจัดการสินค้าในตลาดทั้งโดยรวมและรายข้อมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.49 – 3.09 ด้านคุณภาพสินค้าโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก(ค่าเฉลี่ย= 3.51) โดยมีความพึงพอใจในเรื่อง ความสดของอาหารประเภทผัก ผลไม้และเนื้อสัตว์ระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.64, 3.59 และ 3.53 ตามลำดับ ด้านการปฏิบัติตัวของผู้จำหน่ายสินค้าโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง(ค่าเฉลี่ย = 3.30) แต่มีความพึงพอใจในเรื่อง ความสะอาดของเครื่องแต่งกายระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.57)

กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภครจากตลาดแห่งที่ 2 มีจำนวน 84 คน เป็นเพศหญิงร้อยละ 51.19 และเพศชาย ร้อยละ 48.81 มีอายุน้อยกว่า 31 ปี ร้อยละ 53.57 นับถือศาสนาพุทธทุกคน มีสถานภาพโสด ร้อยละ 51.19 มีการศึกษาสูงสุดในระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 46.43 มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทหรือโรงงาน ร้อยละ 70.24 มีรายได้ระหว่าง 5,001–10,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 65.48 และมีความถี่ในการซื้อสินค้าจากตลาดสดมากกว่า 4 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 46.43

ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภครจากตลาดแห่งที่ 2 ที่มีต่อการซื้อสินค้าจากตลาดสดนำซื้อ ในด้านการบริการของตลาดโดยรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.44) แต่มีความพึงพอใจในเรื่อง ความสะอาดของตลาด การจัดบริการที่จอดรถมีพื้นที่พอเพียงและมีความสะดวก และแสงสว่างภายในตัวตลาดระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.68, 3.60, 3.57 และ

3.55 ตามลำดับ ด้านการจัดการสินค้าในตลาดโดยรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=3.27) แต่มีความพึงพอใจในเรื่อง การจัดวางสินค้าเป็นระเบียบระดับมาก(ค่าเฉลี่ย = 3.54) ด้านคุณภาพสินค้าโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก(ค่าเฉลี่ย= 3.50) โดยมีความพึงพอใจในเรื่อง ความสด สะอาดของอาหารประเภทผักและความสดของอาหารประเภทเนื้อสัตว์ มีค่าเฉลี่ย 3.73, 3.51 และ 3.51 ตามลำดับ ด้านการปฏิบัติตัวของผู้จำหน่ายสินค้าทั้งโดยรวมและรายชื่อ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ระหว่าง 3.37 – 2.73

กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภครวมจากตลาดแห่งที่ 3 มีจำนวน 52 คน เป็นเพศหญิงร้อยละ 73.08 และเพศชาย ร้อยละ 26.92 มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี ร้อยละ 36.54 นับถือศาสนาพุทธทุกคน มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 69.23 มีการศึกษาสูงสุดในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 42.31 มีอาชีพเป็นเกษตรกร ร้อยละ 40.39 มีรายได้ระหว่าง 5,001–10,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 42.31 และมีความถี่ในการซื้อสินค้าจากตลาดสดมากกว่า 4 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 50

ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภครวมจากตลาดแห่งที่ 3 ที่มีต่อการซื้อสินค้าจากตลาดสดนำซื้อ ในด้านการบริการของตลาดโดยรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=3.78) โดยมีความพึงพอใจในเรื่อง ความสะอาดของตลาด การจัดบริการที่จอดรถมีพื้นที่พอเพียง แสงสว่างภายในตัวตลาดและการจัดบริการที่จอดรถมีความสะดวกระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.33, 4.05, 3.95 และ 3.93 ตามลำดับ ด้านการจัดการสินค้าในตลาดโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง(ค่าเฉลี่ย = 3.37) แต่มีความพึงพอใจในเรื่อง การจัดวางสินค้าเป็นระเบียบ ความสะอาดของแผงจำหน่ายสินค้าและการจัดวางสินค้าสูงจากพื้นระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.86, 3.83 และ 3.79 ตามลำดับ ด้านคุณภาพสินค้าโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก(ค่าเฉลี่ย= 3.65) โดยมีความพึงพอใจในเรื่อง ความสดของอาหารประเภทเนื้อสัตว์และผัก ความสะอาดของอาหารประเภทเนื้อสัตว์และผัก และความสดของอาหารประเภทผลไม้ระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.97, 3.79, 3.78, 3.77 และ 3.58 ตามลำดับ ด้านการปฏิบัติตัวของผู้จำหน่ายสินค้าโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก(ค่าเฉลี่ย = 3.51) โดยมีความพึงพอใจในเรื่อง หน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส พุดจาไพเราะ ความสะอาดของร่างกายและท่าทีการให้บริการระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.71, 3.69, 3.68 และ 3.65 ตามลำดับ

ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภครวมจากตลาดทั้ง 3 แห่ง ได้ระบุมีทั้งหมด 3 ด้าน คือ

1) ด้านการบริการของตลาด ระบุปัญหาที่จ้อครดมียุ่่นมาก 9 คน โดยเสนอวิธีแก้ไข ให้รดน้ำและทำความสะอาดบริเวณที่จ้อครดอย่างสม่ำเสมอ ปัญหาการจ้อครดไม่เป็นระเบียบ 6 คน เสนอวิธีแก้ไขให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลระบบการจราจร ปัญหาการระบายน้ำในตลาดไม่มีฝักปิดมิดชิด 4 คน เสนอวิธีแก้ไข ควรปรับรางระบายน้ำให้มีฝักปิดมิดชิดและไม่ควรให้ผู้จำหน่ายสินค้านำน้ำที่ใช้แล้วเทลงในรางระบายน้ำ และปัญหาที่จ้อครดมอเตอร์ไซด์ของผู้มาใช้บริการตลาดไม่มีผู้ดูแล 3 คน เสนอวิธีแก้ไข ให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยอยู่เสมอ

2) ด้านการจัดการและคุณภาพสินค้า ระบุปัญหาอาหารที่จำหน่ายในตลาดไม่มีสิ่งปกปิดมิดชิด 15 คน โดยเสนอวิธีแก้ไข ควรมีการปกปิดอาหารให้มิดชิดและปิดภาชนะทุกครั้งที่เปิด ปัญหาการใช้ภาชนะอุปกรณ์ใส่สินค้าที่ไม่สะอาด 5 คน เสนอวิธีแก้ไข ให้เจ้าของหรือผู้ดูแลตลาดแจ้งให้ผู้จำหน่ายสินค้าดูแลความสะอาดของสินค้าและภาชนะอุปกรณ์ที่ใส่สินค้าอยู่เสมอ ปัญหาผลไม้มีราคาแพงกว่าตลาดอื่น 3 คน เสนอวิธีแก้ไข ควรจำหน่ายผลไม้ในราคาเท่ากับตลาดอื่นๆ ปัญหาอาหารประเภทเนื้อสัตว์และอาหารทะเลมีแมลงวันรบกวน 2 คน เสนอวิธีแก้ไข ให้บริเวณดังกล่าวเป็นห้องมุ้งลวดป้องกันแมลงวัน ปัญหาไม่มีฝักปิดลดสารพิษหรือฝักอนามัยจำหน่ายในตลาด 2 คน เสนอวิธีแก้ไข ให้เจ้าของตลาดจัดหาฝักปิดลดสารพิษหรือฝักอนามัยมาจำหน่ายในตลาด และปัญหาร้านจำหน่ายดอกไม้สดในตลาดมีน้อย 1 คน เสนอวิธีแก้ไข ควรเพิ่มร้านจำหน่ายดอกไม้สดในตลาดให้มากขึ้น

3) ด้านการปฏิบัติตัวของผู้จำหน่ายสินค้า ระบุปัญหาผู้จำหน่ายสินค้าบางคนไม่สวมหมวกคลุมผม 6 คน โดยเสนอวิธีแก้ไข ให้เจ้าของตลาดดูแลกำชับให้ผู้จำหน่ายสินค้าทุกคนสวมใส่หมวกคลุมผมขณะจำหน่ายสินค้า และปัญหาผู้จำหน่ายสินค้าบางแผงใช้มือหยิบจับอาหารพร้อมบริโภค 4 คน เสนอวิธีแก้ไข ให้ผู้จำหน่ายสินค้าใช้ที่หยิบจับหรือตักอาหารพร้อมบริโภคทุกครั้ง

โดยปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภครวมจากตลาดแต่ละแห่ง มีดังนี้

กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภครวมจากตลาดแห่งที่ 1 ระบุปัญหาและแนวทางการแก้ไข 3 ด้าน คือ

1) ด้านการบริการของตลาด ระบุปัญหาที่จ้อครดมียุ่่นมาก 9 คน โดยเสนอวิธีแก้ไข ให้รดน้ำและทำความสะอาดบริเวณที่จ้อครดอย่างสม่ำเสมอ และปัญหาการระบายน้ำในตลาดไม่มีฝักปิดมิดชิด 4 คน เสนอวิธีแก้ไข ควรปรับรางระบายน้ำให้มีฝักปิดมิดชิดและไม่ควรให้ผู้จำหน่ายสินค้านำน้ำที่ใช้แล้วเทลงในรางระบายน้ำ

2) ด้านการจัดการและคุณภาพสินค้า ระบุปัญหาการใช้ภาชนะอุปกรณ์ใส่สินค้าที่ไม่สะอาด 8 คน โดยเสนอวิธีแก้ไข ให้เจ้าของหรือผู้ดูแลตลาดแจ้งให้ผู้จำหน่ายสินค้าดูแลความสะอาดของสินค้าและภาชนะอุปกรณ์ที่ใส่สินค้าอยู่เสมอ ปัญหาอาหารปรุงสำเร็จไม่มีสิ่งปกปิดมิดชิด 5 คน เสนอวิธีแก้ไขควรปกปิดอาหารให้มิดชิดและปิดภาชนะทุกครั้งที่เปิด ปัญหาผลไม้มีราคาแพงกว่าตลาดอื่น 3 คน เสนอวิธีแก้ไข ควรจำหน่ายผลไม้ในราคาเท่ากับตลาดอื่นๆ และปัญหาจำหน่ายดอกไม้สดในตลาดมีน้อย 1 คน เสนอวิธีแก้ไข ควรเพิ่มร้านจำหน่ายดอกไม้สดในตลาดให้มากขึ้น

3) ด้านการปฏิบัติตัวของผู้จำหน่ายสินค้า ระบุปัญหาผู้จำหน่ายสินค้าบางคนไม่สวมหมวกคลุมผม 6 คน โดยเสนอวิธีแก้ไข ให้เจ้าของตลาดดูแลกำชับให้ผู้จำหน่ายสินค้าทุกคนสวมหมวกคลุมผมขณะจำหน่ายสินค้า และปัญหาผู้จำหน่ายสินค้าบางคนใช้มือหยิบจับอาหารพร้อมบริโภค 4 คน เสนอวิธีแก้ไข ให้ผู้จำหน่ายสินค้าใช้ที่หยิบจับหรือตักอาหารที่พร้อมบริโภคทุกครั้ง

กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคจากตลาดแห่งที่ 2 ระบุปัญหาและแนวทางการแก้ไข 2 ด้าน คือ

1) ด้านการบริการของตลาด ระบุปัญหาการจอดรถไม่เป็นระเบียบ 6 คน และปัญหาบริเวณที่จอดรถมอเตอร์ไซด์ของผู้มาใช้บริการตลาดไม่มีผู้ดูแล 3 คน โดยเสนอวิธีแก้ไข ให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลระบบการจราจรและความปลอดภัยอยู่เสมอ

2) ด้านการจัดการและคุณภาพสินค้า ระบุปัญหาอาหารที่นำมาจำหน่ายในตลาดไม่มีสิ่งปกปิดมิดชิด 7 คน โดยเสนอวิธีแก้ไข ให้ปกปิดอาหารอยู่เสมอ และปัญหาไม่มีฝักปลอดสารพิษหรือฝักอนามัยจำหน่ายในตลาด 2 คน เสนอวิธีแก้ไข ให้เจ้าของตลาดจัดหาฝักปลอดสารพิษหรือฝักอนามัยมาจำหน่ายในตลาด

กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคจากตลาดแห่งที่ 3 ระบุปัญหาและแนวทางการแก้ไขในด้านการจัดการและคุณภาพสินค้าเพียงด้านเดียว คือ ปัญหาอาหารประเภทเนื้อสัตว์และอาหารทะเลมีแมลงวันรบกวน 2 คน โดยเสนอวิธีแก้ไข ให้บริเวณดังกล่าวเป็นห้องมุ้งลวดป้องกันแมลงวัน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทหรือโรงงาน เนื่องจากตลาดแห่งที่ 1 และ 2 ตั้งอยู่ในบริเวณที่ใกล้กับนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างจึงอยู่ในวัยหนุ่มสาวมีอายุระหว่าง 20 – 30 ปี และมีความถนัดในการซื้อสินค้าจากตลาดสดมากกว่า 4 ครั้งต่อสัปดาห์ เนื่องจากไม่มีเวลาในการปลูกพืชผักหรือหาวัตถุดิบในการประกอบอาหารจากแหล่งอื่น จึงซื้อวัตถุดิบนำมาปรุง ประกอบอาหารและซื้ออาหารสำเร็จรูปจากตลาดสด

ส่วนของความพึงพอใจต่อการซื้อสินค้าจากตลาดสดน่าซื้อของกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภค

รวมจากตลาดทั้ง 3 แห่ง มีความพึงพอใจด้านการบริการของตลาดโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจในเรื่อง ความสะอาดของตลาดมากที่สุด รองลงมา คือ การจัดบริการที่จอดรถมีพื้นที่พอเพียงและสะดวก ซึ่งความสะอาดของตลาดเป็นสิ่งสำคัญซึ่งทำให้ผู้บริโภคที่มาซื้อสินค้า เกิดความรู้สึกพึงพอใจในเบื้องต้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญนาค แพงชาติ และคณะ (2545) เรื่อง สถานการณ์ตลาดสดน่าซื้อและความคิดเห็นของผู้ใช้บริการตลาดสด จังหวัดสกลนคร ที่พบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ให้เหตุผลในการเลือกใช้บริการตลาดสด คือ ความสะดวกและบริเวณสถานที่ตลาดสะอาด บรรยากาศดี ส่วนเรื่องการจัดบอร์ดให้ความรู้ด้านอาหารในตลาด จากผลการศึกษารุ่นนี้ พบว่า เป็นหัวข้อเดียวที่กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคจากตลาดทุกแห่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งการจัดบริการบอร์ดความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการแก่ผู้บริโภคที่มาซื้อสินค้า เป็นการแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญในการเอาใจใส่ต่อการส่งเสริมสุขภาพของผู้บริโภคตามข้อกำหนดในเกณฑ์มาตรฐาน โครงการตลาดสดน่าซื้อ

ด้านการจัดการสินค้า กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคทุกกลุ่มมีความพึงพอใจด้านการจัดการสินค้าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีความพึงพอใจในเรื่อง การจัดวางสินค้าเป็นระเบียบและสูงจากพื้นในระดับมาก เนื่องจากการพัฒนาตลาดสดตามเกณฑ์มาตรฐาน โครงการตลาดสดน่าซื้อตามข้อเสนอแนะของสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม (2544) ให้ความสำคัญในด้านโครงสร้างของตลาด ทั้งตัวอาคารและแผงจำหน่ายสินค้าที่ต้องทำด้วยวัสดุถาวร สามารถทำความสะอาดได้ง่ายและสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 60 เซนติเมตร เพื่อป้องกันความสกปรกจากพื้นกระเด็นมาปนเปื้อนสินค้าบนแผง รวมทั้งมีการจัดวางผังการจำหน่ายสินค้าให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่ให้เกิดขวางทางเดิน ส่วนในเรื่อง การปกปิดอาหารปรุงสำเร็จและการป้องกันแมลงวันในอาหารประเภทเนื้อสัตว์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยต่ำเป็นอันดับสุดท้าย สอดคล้องกับปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างเสนอในเรื่อง อาหารที่จำหน่ายในตลาดไม่มีสิ่งปกปิดมิดชิด ซึ่งกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคได้เสนอวิธีแก้ไขว่า ให้ปกปิดอาหารที่จำหน่ายให้มีมิดชิดและปิดภาชนะอยู่เสมอ ดังนั้นผู้ประกอบการกิจการตลาดสดควรให้ความสำคัญในเรื่องนี้ เนื่องจากอาหารประเภทเนื้อสัตว์สดและอาหารปรุงสำเร็จมีโอกาสปนเปื้อนเชื้อโรคและสิ่งสกปรกต่างๆได้ง่าย เพื่อสุขภาพอนามัยที่ดีของผู้บริโภค และป้องกันการเกิดการระบาดของโรคที่เกิดจากอาหารเป็นสื่อ ควรมีการควบคุมและกำจัดแมลงวันที่เหมาะสมและถาวร ตามข้อเสนอแนะของกองสุขภาพิบาลอาหารและน้ำ(2549) ที่ว่า การควบคุมแมลงวันให้ได้ผลควรดำเนินการสำรวจหาแหล่งเพาะพันธุ์ แหล่งอาศัย เพื่อหามาตรการที่เหมาะสมทั้งการปรับปรุงสุขภาพิบาลสิ่งแวดล้อม การกำจัดแมลงวันโดยการใช้สารเคมี การดักหรือไล่แมลงวัน รวมทั้งผู้จำหน่ายอาหารควรมีสิ่งปกปิดภาชนะที่ใส่อาหารให้มีมิดชิดและปิดภาชนะทุกครั้งที่เปิดตักอาหารจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภค

ด้านคุณภาพสินค้า กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคทุกกลุ่มมีความพึงพอใจด้านคุณภาพสินค้า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจในเรื่อง ความสดของอาหารประเภทผักและเนื้อสัตว์ เป็นอันดับต้น ซึ่งการคัดเลือกอาหารที่มีความสดใหม่มาจำหน่ายเป็นสิ่งสำคัญ ทำให้ผู้บริโภคเกิดความรู้สึกพึงพอใจ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Achim Spiller และคณะ (2006) ในเรื่อง ความพึงพอใจและความภักดีของลูกค้าที่เป็นปัจจัยความสำเร็จในการค้าปลีกอาหารอินทรีย์ ที่พบว่า ความพึงพอใจของลูกค้าเป็นสิ่งสำคัญที่แสดงถึงการประสบความสำเร็จในการจำหน่ายสินค้า โดยมีปัจจัยหลักที่ทำให้ลูกค้ามีความพึงพอใจในการซื้อสินค้า คือ คุณภาพและความสดของอาหาร ส่วนในเรื่อง ความสะอาดของอาหารประเภทผลไม้และอาหารแห้งจากผลการศึกษาค้างนี้ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เนื่องจากแผงจำหน่ายสินค้าประเภทผลไม้ มักตั้งอยู่บริเวณด้านหน้าของตลาด ใกล้กับถนนและที่จอดรถของตลาด จึงทำให้มีฝุ่นละอองมาเกาะติดผลไม้มากกว่าสินค้าชนิดอื่นในตลาด สอดคล้องกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาค้าง กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคเสนอในด้านการบริการของตลาด ซึ่งมีปัญหาบริเวณที่จอดรถมีฝุ่นมาก ทำให้ฝุ่นเกาะสินค้าที่จำหน่ายในตลาด ส่วนอาหารแห้งเป็นอาหารที่เก็บไว้ได้นาน ตามข้อแนะนำของ สุขุมฉา วัฒนสินธ์ (2543) ถ้าเก็บอาหารแห้งไม่ถูกวิธีหรือเก็บไว้นานเกินไปอาจเป็นเชื้อราหรือมีสิ่งสกปรกติดอยู่ในอาหาร จึงควรนำอาหารแห้งไปตากแดดให้แห้งสนิทแล้วจึงเก็บในภาชนะที่แห้งสะอาด มีฝาปิดมิดชิดและไม่อับชื้นหรือแขวนไว้ในที่แห้ง โปร่งสะอาด มีอากาศถ่ายเทสะดวก และลมโกรกดี

ด้านการปฏิบัติตัวของผู้จำหน่ายสินค้า กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคส่วนใหญ่มีความพึงพอใจด้านการปฏิบัติตัวของผู้จำหน่ายสินค้าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความพึงพอใจในเรื่อง การสวมหน้ากากป้องกันและหมวกคลุมผมมีค่าเฉลี่ยต่ำ สอดคล้องกับปัญหาและแนวทางการแก้ไข ปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคเสนอในด้านการปฏิบัติตัวของผู้จำหน่ายสินค้าในเรื่อง ผู้จำหน่ายสินค้าบางคนไม่สวมใส่หมวกคลุมผม โดยเสนอวิธีแก้ไขให้เจ้าของตลาดดูแลกำกับให้ผู้จำหน่ายสินค้าทุกคนสวมใส่หมวกคลุมผม ซึ่งการปฏิบัติตัวให้ถูกสุขลักษณะของผู้จำหน่ายอาหารนับเป็นสิ่งสำคัญตามข้อมูลของ นัยนา ไร่เทียมวงศ์ (2547) ที่ว่า ผู้จำหน่ายอาหารเป็นผู้สัมผัสอาหารที่มีความสำคัญต่อความสะอาด ปลอดภัยของอาหาร ทั้งนี้ผู้จำหน่ายอาหารต้องปฏิบัติตัวให้เป็นผู้ที่มีสุขวิทยาส่วนบุคคลที่ดี ทั้งการรักษาความสะอาดของร่างกาย แต่งกายสะอาดและถูกต้อง สวมเสื้อมีแขน สวมหน้ากากป้องกันและหมวกคลุมผม เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค ซึ่งสอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานตลาดสดน่าซื้อ ที่กำหนดให้ผู้จำหน่ายสินค้าในตลาดแต่งกายเรียบร้อยและมีสุขวิทยาส่วนบุคคลที่ดี

ในด้านการเสนอปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภครวม ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภครวมจากตลาดแห่งที่ 3 เสนอปัญหาและแนวทางการแก้ไขเพียงเรื่องเดียว เมื่อนำมา พิจารณาประกอบกับค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจต่อการซื้อสินค้าจากตลาดสดในทุกด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างผู้บริโภครวมจากตลาดอื่น ๆ ซึ่งมีได้หมายความว่าตลาดแห่งที่ 3 มีปัญหา น้อย แต่อาจจะเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างผู้บริโภครวมจากตลาดแห่งที่ 3 มีอาชีพเป็นเกษตรกรมากที่สุด ซึ่งต่างจากกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภครวมจากตลาดแห่งที่ 1 และ 2 ที่ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงาน บริษัทหรือโรงงานและมีช่วงอายุที่น้อยกว่า อาจทำให้เขียนข้อคิดเห็นในแบบสอบถามได้มากกว่า

ข้อเสนอแนะ

การนำผลการศึกษาไปใช้

เจ้าของผู้ประกอบการตลาด ผู้ดูแลตลาดและผู้จำหน่ายสินค้าในตลาด ควรนำผล การศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาปรับปรุงตลาดสดในด้านต่างๆ ให้ดียิ่งขึ้น ดังนี้

1. จากผลการศึกษาที่พบว่า ด้านการบริการของตลาดในเรื่อง การจัดบอร์ดให้ความรู้ ด้านอาหารในตลาด กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภครวมยังความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นเจ้าของ ผู้ประกอบการและผู้ดูแลตลาด ควรจัดบอร์ดให้ความรู้ด้านอาหารในตลาดอย่างสม่ำเสมอ โดยตั้งอยู่ บริเวณที่มองเห็นได้ง่าย เพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพผู้บริโภครวม

2. จากผลการศึกษาที่พบว่า ด้านการจัดการสินค้าในเรื่อง การปกปิดอาหารปรุงสำเร็จ การป้องกันแมลงวันได้ต่อมอาหารประเภทเนื้อสัตว์ การแสดงราคาสินค้าและการมีป้ายมาตรฐาน อาหารปลอดภัยของหน่วยงานภาครัฐที่แจ้งจำหน่ายสินค้า กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภครวมยังความพึงพอใจ อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นเจ้าของผู้ประกอบการและผู้ดูแลตลาดควรจัดสภาพแวดล้อมในตลาด ตามหลักสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมและเกณฑ์มาตรฐานตลาดสดน่าซื้อให้ดียิ่งขึ้นและดำเนินการ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อไม่ให้เกิดแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงวันและควบคุมดูแลผู้จำหน่ายสินค้าให้ ปกปิดอาหารปรุงสำเร็จที่จำหน่ายในตลาดให้มีฉิดฉิดและปิดภาชนะทุกครั้งที่เปิดตู้อาหาร มีอุปกรณ์ ป้องกันแมลงวันในอาหารประเภทเนื้อสัตว์ แสดงราคาสินค้าอย่างครอบคลุมและแสดงป้าย มาตรฐานอาหารปลอดภัยของหน่วยงานภาครัฐที่แจ้งจำหน่ายสินค้าให้มองเห็นชัดเจน รวมทั้งตัว ผู้จำหน่ายสินค้าเองต้องมีความตระหนักในเรื่องดังกล่าวด้วย

3. จากผลการศึกษาที่พบว่า ด้านคุณภาพสินค้าที่จำหน่ายในตลาดในเรื่อง ความสะอาด ของอาหารประเภทอาหารแห้งและผลไม้ กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภครวมยังความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง ดังนั้นผู้จำหน่ายสินค้าควรให้ความสำคัญในการคัดเลือก ขนส่ง จัดเก็บและจำหน่าย สินค้าประเภทอาหารแห้งและผลไม้ให้มีความสะอาดอยู่เสมอ

4. จากผลการศึกษาที่พบว่า ด้านการปฏิบัติตัวของผู้จำหน่ายสินค้าในตลาดในเรื่อง สวมหมวกคลุมผม สวมผ้ากันเปื้อน พูดจาไพล่ หน้ายิ้มแย้มแจ่มใส ทำที่การให้บริการ ความสะอาดของร่างกายและเครื่องแต่งกาย กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภครยังความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นเจ้าของผู้ประกอบการและผู้ดูแลตลาดควรควบคุมดูแลการปฏิบัติตัวของผู้จำหน่ายสินค้าให้เป็นไปตามหลักสุขอนามัยและจัดอบรมให้ความรู้ผู้จำหน่ายสินค้าอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งผู้จำหน่ายสินค้าควรพัฒนาปรับปรุงและมีความตระหนักในด้านการปฏิบัติตัวตามหลักสุขอนามัยและการให้บริการต่อผู้บริโภค

นอกจากนี้ผลการศึกษาในด้านปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคเสนอ ควรนำไปพัฒนาตลาดสด ดังนี้

1. จากปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคเสนอ ด้านการบริการของตลาดในเรื่อง ที่จอดรถมีผู้คนมาก การจอดรถไม่เป็นระเบียบและวางระบายน้ำในตลาดไม่มีฝาปิดมิดชิด ดังนั้นเจ้าของผู้ประกอบการและผู้ดูแลตลาดควรจัดบริเวณที่จอดรถให้มีสภาพดี ทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ มีผู้ดูแลการจอดรถให้เป็นระเบียบและมีความปลอดภัย และปรับปรุงวางระบายน้ำในตลาดให้เป็นแบบมีฝาปิดมิดชิด สามารถเปิดทำความสะอาดได้ง่ายและทำความสะอาดเป็นประจำ

2. จากปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคเสนอ ด้านการจัดการและคุณภาพสินค้าในเรื่อง ภาชนะอุปกรณ์ใส่สินค้าไม่สะอาด สินค้าประเภทผลไม้มีราคาแพงกว่าตลาดอื่นและการจำหน่ายผักปลอดสารพิษหรือผักอนามัยในตลาด ดังนั้นเจ้าของผู้ประกอบการและผู้ดูแลตลาดควรควบคุมดูแลผู้จำหน่ายสินค้าให้ใช้ภาชนะอุปกรณ์ใส่สินค้าที่สะอาด จำหน่ายสินค้าในราคาเท่ากับตลาดอื่นๆ และจัดหาผักปลอดสารพิษหรือผักอนามัยมาจำหน่ายในตลาด เพื่อเป็นทางเลือกแก่ผู้บริโภค

การศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับ

1. ความพึงพอใจของผู้บริโภคสินค้าจากตลาดสดนำซื้อ โดยการเก็บข้อมูลที่หลากหลายวิธี เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก
2. การปฏิบัติตามหลักสุขาภิบาลอาหารของผู้จำหน่ายอาหารในตลาดสด
3. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้ออาหารในตลาดสดและในศูนย์การค้าขนาดใหญ่
4. คุณภาพของอาหารปรุงสำเร็จพร้อมบริโภคที่จำหน่ายในตลาดสด